

Mot en strategisk satsing på bærekraft og miljø i forskning og utdanning – føringer og prosessbeskrivelse av et forarbeid og mandat for arbeidsgruppe

1. Bakgrunn

Fakultetets nye strategiske satsinger 2024-28 består av tre deler:

- a. En digital satsing - digitalisering i forskning og utdanning
- b. En satsing på bærekraft og miljø i forskning og utdanning**
- c. Utlysning av midler til prosjekter

Målet med satsingene er å realisere viktige mål i fakultetets strategiske plan. I det følgende omtales del 2) Bærekraft og miljø i forskning og utdanning.

Strategiske føringer for satsingen

Bærekraft og miljø er sentralt i HF's strategi 2030, der bærekraft er viet et eget kapittel. Strategien har FN's bærekraftsmål sin brede definisjon av bærekraft som utgangspunkt. Den strategiske satsingen vil først og fremst dreie seg om den delen av bærekraftbegrepet som handler om klima- og miljø, men da bredt forstått. I strategien står det at «Klimakrisen er et globalt problem som HF skal bidra til å løse med kunnskap om samspillet mellom menneske, natur og teknologi. Studentene må lære om slike komplekse samspill, slik at de kan bringe det med seg videre i sitt videre virke».

Satsingen skal handle om bærekraft og miljø i forskning og utdanning. Det arbeidet som handler om tiltak knyttet til organisasjon og drift inngår ikke i satsingen.

[UiO har vedtatt en klima- og miljøstrategi](#) som blant annet omfatter forskning- og utdanning, og som skal følges opp ved enhetene. Med en satsing på bærekraft og miljø ønsker vi å bidra til at HF i sterkere grad kan være med på å svare på denne samfunnsutfordringen gjennom både studier og forskning.

Grunnlag, omfang og organisering

Det må gjøres et forarbeid for å lage forslag til rammene for satsingen, både når det gjelder behov, løsninger, kriterier og virkemidler.

HF starter imidlertid ikke på bar bakke. Det er viktig at satsingen bygger videre på arbeid som allerede er igangsatt på fakultetet. Mange av våre emner og forskningsarbeider (både publikasjoner og prosjekter) dreier seg på et eller annet vis om denne typen problemstillinger. FP3-satsingen [Oslo School of Environmental Humanities \(OSEH\)](#) har samlet mange av fakultetets forskere og undervisere på feltet, og er blitt en plattform og et nav både for forskning og undervisning.

På undervisningssiden har fakultetet også nylig opprettet en 40-gruppe i bærekraft – [Environmental Studies – Historical, Cultural and Societal Perspectives](#), som er et samarbeid mellom de fleste av HF's institutter.

Videre er det viktig at arbeidet også tar i betraktning arbeid som er gjort nasjonalt og internasjonalt. [En arbeidsgruppe i UHR humaniora](#) har kommet med en rapport «Humaniora for bærekraft – en tilstandsrapport om bærekraft i norsk humaniora 2021/2022, og noen råd for framtiden», og flere og flere universiteter profilerer seg nettopp med en form for miljøhumaniora (environmental humanities), for eksempel innenfor vår samarbeidsallianse Circle U. Det er viktig at vår satsing drar veksler på disse trendene og satsingene.

Selv om HF skal være en driver i dette arbeidet og ha sitt eget nav skal vi ikke nødvendigvis gå alene eller bli introverte. Mye av vår aktivitet på feltet er allerede svært tverrfaglig og vi kan her også for eksempel bygge på UiOs satsinger (UiO:Energi og miljø og UiO: Demokrati) og arbeidet med Oslo Science City. Videre skal vi også nå ut over akademia med vår satsing.

En strategisk satsing på miljøhumaniora skal bidra til å legge forholdene til rette for at HF fremstår som et sted som har noe å levere både på studier og forskning innen bærekraft og miljø i det kommende tiåret.

Målsettingene med en satsing på bærekraft og miljø kan imidlertid bare nås dersom store deler av organisasjonen blir engasjert. Det fordrer god forankring og bredt engasjement i alle faser av prosessen som beskrives nedenfor. Vi ser derfor for oss en ledelsesforankret arbeidsgruppe som driver av prosessen, men supplert av en mer spesialisert fokusgruppe og en ledersamling. Fakultetsstyret og instituttleder møtet involveres underveis. Det gjør også undervisningsledermøtet og forskningsledermøtet.

2. Mandat: Arbeidsgruppe for prosjektutvikling

En strategisk satsing er et relativt stort og komplekst prosjekt som skal løpe over tid. Fakultetsledelsen oppretter derfor en arbeidsgruppe som skal lage et forslag til en satsting på bærekraft og miljø i forskning og utdanning. Satsingen skal ha finansiering og etableres fra og med 2024.

Det er tenkt at arbeidsgruppen skal ha en aktiv rolle i å utarbeide forslaget til den strategiske satsingen. Det er svært viktig at gruppen har god legitimitet og kjenner organisasjonen godt. Arbeidsgruppen ledes av forskningsdekan Matilde Skoie. I arbeidsgruppen er det en representant fra hvert institutt, og den består av instituttledere, forskningsledere, og utdanningsledere. Det er tenkt at medlemmene kommuniserer med sine respektive lederteam underveis.

Arbeidsgruppen vil få seg forelagt en kartlegging av eksisterende aktiviteter og nøkkeldokumenter som ferdigstilles høsten 2022.

Arbeidsgruppen skal suppleres med en fokusgruppe/dybdeintervjuer med viktige aktører på feltet både innenfor og utenfor UiO.

Arbeidsgruppen skal:

- Foreslå og begrunne mål, avgrensinger og prioriteringer
- Foreslå navn på satsingen
- Beskrive virkemidler/tiltak/aktiviteter

Strategiske satsinger HF 2024-28 – Bærekraft og miljø i forskning og utdanning

- Beskrive og foreslå organisering av arbeidet med utgangspunkt i nåværende organisasjon.

I arbeidet og organiseringen er det viktig å tenke langsiktig slik at dette blir mer enn et femårs prosjekt. Det skal ha et videre liv og kunne ha viktige ringvirkninger for fakultetets arbeid med samfunnsmessige utfordringer på sikt. Selve satsingen skal være et løft som bringer organisasjonen videre på en måte som er levedyktig også uten ekstra midler fra fakultetet.

Arbeidsgruppens oppdrag, arbeidets omfang og framdrift

Arbeidsgruppen settes sammen høsten 2022, men arbeider mest i første kvartal 2023. Gruppen deltar i to arbeidsstuer våren 2023, fortrinnsvis januar og februar. I arbeidsstuene skal arbeidsgruppen produsere et opplegg og grunnlag til ledersamlingen våren 2023. I denne fasen diskuterer arbeidsgruppens leder også satsingen på undervisningsledermøtet, forskningsledermøtet og i instituttledermøtet.

Ledersamlingen får den strategiske satsingen på bærekraft og miljø som et hovedtema og skal hjelpe gruppen til å lage et forslag til design for satsingen.

Etter ledersamlingen har gruppen ett til to møter som skal føre frem til at den kan levere et kort notat med forslag til utforming av en bærekraftsatsing ved HF, som legges frem for fakultetsstyret for diskusjon og deretter vedtak. Vedtaket skal fattes 23. juni.